

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL A. B. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2020 m. sausio 15 d. Nr. 242-18
Vilnius

Lietuvos bankas gavo advokato V. D. (toliau – pareiškėjo atstovas), atstovaujančio A. B. (toliau – pareiškėjas), kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir ADB „Gjensidige“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2019 m. liepos 19 d. pareiškėjas su draudiku Transporto priemonių draudimo taisyklių Nr. 049 (toliau – Taisyklės) pagrindu sudarė transporto priemonių draudimo sutartį (draudimo liudijimas GJELT Nr. (*duomenys neskelbtini*)), kuria apdrausta pareiškėjui priklausanti transporto priemonė „Jeep Compass“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – automobilis).

2019 m. rugpjūčio 9 d. eismo įvykio metu buvo apgadintas pareiškėjo automobilis.

2019 m. rugpjūčio 13 d. pareiškėjas kreipėsi į draudiką ir paprašė išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią eismo įvykio metu automobiliui padarytą žalą. Pranešime apie įvykį pareiškėjas nurodė, kad važiuodamas siauru miško keliuku ir siekdamas išvengti susidūrimo su priešais be įjungtų priekinių žibintų atvažiuojančiu automobiliu, pasuko į dešinę ir nestabdydamas atsitrenkė į šalikelėje esantį medį.

2019 m. rugsėjo 12 d. draudikas raštu „Dėl įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju“ informavo pareiškėją, kad dėl eismo įvykio metu apgadinto pareiškėjo automobilio priėmė sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir nemokėti draudimo išmokos. Draudikas savo sprendimą grindė UAB „Impulsana“ eksperto išvada Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – eksperto išvada) ir administruojant žalos bylą gautais duomenimis, kuriais vadovaudamasis draudikas įvertino, kad 2019 m. rugpjūčio 9 d. eismo įvykis įvyko ne pareiškėjo nurodytomis, o kitomis aplinkybėmis, ir ne visi automobilio sugadinimai buvo padaryti per nurodytą eismo įvykį.

2019 m. spalio 25 d. pareiškėjo atstovas pateikė draudikui pretenziją, į ją atsakydamas draudikas 2019 m. lapkričio 6 d. rašte nurodė, kad priimto sprendimo keisti neturi pagrindo.

Pareiškėjas nesutinka su draudiko sprendimu. Prašyme Lietuvos bankui pareiškėjo atstovas nurodo, kad draudikas sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju priėmė, neturėdamas duomenų, kad pareiškėjas būtų patrauktas administracinėn ar baudžiamojon atsakomybėn ar būtų suklautojęs duomenis ar kitomis neteisėtomis priemonėmis siekęs neteisėtai gauti draudimo išmoką. Prašyme pažymima, kad draudikas savo sprendimą grindžia eksperto išvada, kuri yra ginčytina. Pareiškėjo atstovo vertinimu, ekspertas išvadas padarė, įvertinęs tik dalį informacijos apie eismo įvykį: ekspertiniam tyrimui buvo pateikti tik draudiko turimos žalos bylos dėl 2019 m. rugpjūčio 9 d. eismo įvykio dokumentų kopijos, dalis pareiškėjo paaiškinimų ir viena eismo įvykio nuotrauka, kuri yra prastos kokybės ir neinformatyvi, be to, neaišku, kaip buvo identifikuotas medis, į kurį atsitrenkė pareiškėjo automobilis, ir ar buvo naudotos geros kokybės nuotraukos, kurias darė į eismo įvykio vietą atvykę pareigūnai. Šios aplinkybės, pareiškėjo atstovo teigimu, leidžia abejoti eksperto išvados pagrįstumu. Pareiškėjo atstovas taip pat atkreipia dėmesį į eksperto išvadoje konstatuotą aplinkybę, kad dėl kontakto su medžiu eismo įvykio vietoje galėjo susidaryti pažeidimai, detalizuoti šios išvados 2.3.3 papunktyje. Tai, pareiškėjo atstovo vertinimu, reiškia, kad ekspertas pripažįsta, jog eismo įvykis buvo, todėl pareiškėjas, kaip draudėjas, turi teisę gauti draudimo išmoką. Pareiškėjo atstovas prašo rekomenduoti draudikui išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo automobiliui 2019 m. rugpjūčio 9 d. eismo įvykio

metu padarytą žalą.

Draudikas, grįsdamas savo sprendimo teisėtumą, atsiliepime Lietuvos bankui nurodo, kad teisės aktai draudiką įpareigoja įsitikinti draudžiamąjį įvykio buvimu prieš išmokant ar atsisakant mokėti draudimo išmoką. Remdamasis eksperto išvada, draudikas teigia, kad eismo įvykio aplinkybės nėra aiškios, jis įvyko kitomis, nei nurodo pareiškėjas, aplinkybėmis, nėra aišku, kurie veiksmai lėmė automobilio apgadinius, kada ir koku būdu šie apgadiniai buvo padaryti, todėl nėra pagrindo konstatuoti, kad draudžiamasis įvykis buvo. Atsakydamas į pareiškėjo išsakytas abejones dėl eksperto turėtos informacijos apimtį atliekant tyrimą, draudikas pažymėjo, kad UAB „Impulsana“ ekspertas V. M., turintis eismo įvykių bei transporto trasologijos eksperto kvalifikaciją ir įtrauktas į teismo ekspertų sąrašą, asmeniškai apžiūrėjo pareiškėjo automobilį ir įvertino apgadinių pobūdį, įvykio vieta nustatyta atlikus detalią vietos apžiūrą pagal pareiškėjo pateiktą informaciją, ją sulyginus su policijos pateikta medžiaga. Draudikas teigia, kad pareiškėjas nepateikė objektyvių įrodymų, paneigiančių eksperto išvados duomenis, todėl draudikas neturi pagrindo abejoti eksperto išvadamis ir keisti priimtą sprendimą. Atsižvelgiant į tai, kad, draudiko teigimu, pagal eksperto išvadą pareiškėjo automobilis buvo apgadintas kitomis, nei jis nurodo, aplinkybėmis, laikytina, kad pareiškėjas nesilaikė teisės aktuose ir teismų praktikoje įtvirtintos bendradarbiavimo pareigos ir pateikė draudikui klaidingą informaciją dėl įvykio aplinkybių ir pasekmių, taip siekdamas neteisėtai gauti draudimo išmoką, todėl draudimo išmoka nemokėtina Taisyklių 5.6 papunkčio pagrindu.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Remiantis prašyme nagrinėti vartojimo ginčą ir atsiliepime į jį dėstomomis aplinkybėmis, ginčas tarp šalių kilo dėl draudiko sprendimo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir atsisakyti mokėti draudimo išmoką. Draudikas savo sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju iš esmės grindžia eksperto išvada, kurios pagrįstumu pareiškėjas abejoja.

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodyta, kad draudikas neturi teisės išmokėti draudimo išmoką ar atsisakyti ją išmokėti, neįsitikinęs, kad draudžiamasis įvykis buvo. Taisyklių Bendrųjų draudimo sąlygų 6.4.1 papunktyje taip pat nustatyta, kad draudikas neturi teisės mokėti ar atsisakyti mokėti draudimo išmoką, neįsitikinęs draudžiamąjį įvykio buvimu ir nepatikrinęs visos jam prieinamos informacijos.

Taisyklių I dalies 5 skyriuje pateiktas nedraudžiamųjų įvykių sąrašas, pagal kurio 6 punktą draudikas nemoka draudimo išmokos, „jei žala susijusi su teisėto valdytojo veika, kurioje kvotos, tardymo įstaiga arba teismas nustatė nusikaltimo arba chuliganizmo, užtraukiančio administracinę atsakomybę, požymius, taip pat jei transporto priemonės savininkas, valdytojas, Jūs ar naudos gavėjas suklastojo duomenis apie kelių eismo įvykį, jo padarinius ar kitais būdais siekė neteisėtai gauti draudimo išmoką“.

Svarbu pažymėti, kad pareiškėjo ir draudiko sudaryta transporto priemonių draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama draudimo išmoka, ir atvejus, kada draudikas yra atleidžiamas nuo pareigos mokėti draudimo išmoką¹. Jeigu sutarties sąlygos yra parengtos aiškiai ir suprantamai, jos neturi būti aiškinamos per plačiai, priešingu atveju būtų nepagrįstai išplečiami draudiko prisiimti įsipareigojimai.

Vertinant, ar 2019 m. rugpjūčio 9 d. eismo įvykiui yra taikytinos Taisyklių I dalies 5.6 papunktyje įtvirtintos įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju sąlygos, turi būti atsižvelgta į ginčo byloje esančius ir minėto eismo įvykio kilimo aplinkybes patvirtinančius įrodymus. Draudiko

¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. kovo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012; 2009 m. birželio 15 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009; 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

pateiktoje eksperto išvadoje, atlikus eismo įvykio aplinkybių tyrimą, konstatuojama, kad pareiškėjo automobilio sugadinimai padaryti „bent dėl trijų atskirų kontaktų“, t. y. ne tik šiam atsitrenkus į medį 2019 m. rugpjūčio 9 d. eismo įvykio metu. Ekspertas taip pat daro išvadą, kad techniniu požiūriu negalima pagrįsti automobilį vairavusio pareiškėjo parodymų dėl jo vairuojamo automobilio judėjimo greičio prieš pat eismo įvykį (t. y. kad prieš susidūrimą su medžiu automobilis judėjo apie 45 km/h greičiu ir pareiškėjas nestabdė), taip pat nurodytų aplinkybių, kad visi šio automobilio sugadinimai susidarė jam atsitrenkus į medį.

Pareiškėjo atstovas prašyme Lietuvos bankui nurodo, kad ekspertas išvadas padarė, įvertinęs tik dalį informacijos apie eismo įvykį, ir ta informacija nėra pakankamai aiški, informatyvi ir tiksli. Vis dėlto, įvertinus eksperto išvadą, matyti, kad ekspertas, konstatuodamas pirmiau nurodytas aplinkybes, rėmėsi Vilniaus apskrities Vyriausiojo policijos komisariato draudikui 2019 m. rugpjūčio 26 d. rašte Nr. (*duomenys neskelbtini*) pateikta informacija apie 2019 m. rugpjūčio 9 d. eismo įvykį, eismo įvykio vietoje policijos pareigūnų daryta nuotrauka, pareiškėjo pranešimu apie įvykį, transporto priemonės techninės apžiūros-defektų aktu, šios apžiūros metu draudiko darbuotojo darytomis nuotraukomis, taip pat anketoje eismo įvykio dalyviui pareiškėjo draudikui papildomai nurodyta informaciją apie eismo įvykio aplinkybes. Kaip matyti iš draudiko pateiktos eksperto išvados, ekspertiniam vertinimui draudiko pateiktos nuotraukos yra geros kokybės, policijos pareigūnų daryta nuotrauka iš eismo įvykio vietos taip pat yra pakankamos kokybės tam, kad būtų galima iš esmės įvertinti pareiškėjo automobilio sugadinimų pobūdį. Be to, ekspertas V. M., dalyvaujant pareiškėjui, pats asmeniškai apžiūrėjo pareiškėjo automobilį, jis pažymėjo išvadoje, kad nustatyti automobilio apgadinimai yra analogiškai draudiko darytose nuotraukose užfiksuotiems apgadinimams. Remiantis draudiko atsiliepime ir eksperto išvadoje nurodyta informacija, eismo įvykio vieta buvo nustatyta atlikus detalią vietos apžiūrą pagal paties pareiškėjo pateiktą informaciją, ją sulyginus su Vilniaus apskrities Vyriausiojo policijos komisariato draudikui pateiktais duomenimis. Įvertinus pirmiau nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad pareiškėjo atstovo teiginys, jog eksperto išvada yra ginčytina, nes ji paremta tik dalimi neišsamios, netikslios ir neaiškios informacijos (duomenų), yra nepagrįstas. Pareiškėjo atstovas savo teiginių dėl eksperto išvados netikslo nepagrindžia jokiais įrodymais, taip pat nenurodo ir nepagrindžia, kokia, jo vertinimu, draudiko ir eksperto išvadoje nepateikta informacija būtų galėjusi lemti kitokį eksperto išvados turinį ir jo konstatuotas aplinkybes.

Vertinant pareiškėjo atstovo teiginius dėl eksperto išvados pagrįstumo, reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad pagal kasacinio teismo išaiškinimus kritiškai vertinti eksperto išvadą ar jos dalį galima tada, kai ekspertizės turinys prieštaringas, išvados neišplaukia iš tyrimo eigos, išvada pateikta neatlikus tyrimo arba jis atliktas neišsamiai ir kitais panašiais atvejais, kai kyla pagrįstų abejonių dėl ekspertinio tyrimo eigos ir rezultatų². Eksperto išvada pripažįstama pakankamu įrodymu, jeigu jos duomenys neprieštarauja faktiniams duomenims, gautiems iš tos pačios rūšies ar skirtingų įrodinėjimo priemonių, ir jeigu eksperto išvados duomenys, įvertinus ginčo šalių pateiktų įrodymų visumą, leidžia daryti pagrįstą išvadą apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą ar nebuvimą.

Taigi, sprendžiant dėl pareiškėjo reikalavimo pagrįstumo, draudiko pateikta eksperto išvada, kaip vienas iš ginčo byloje esančių įrodymų, vertintina kartu su kitais ginčo šalių pateiktas įrodymais, atsižvelgus į visas nustatytas aplinkybes. Ginčų nagrinėjimo tvarką Lietuvos banke reglamentuojančių Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 60 punkte taip pat aiškiai nustatyta, kad „Lietuvos bankas sprendimą dėl ginčo esmės priima atsižvelgdamas į ginčo nagrinėjimo metu nustatytas aplinkybes ir jas pagrindžiančius įrodymus ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teisės aktais ir teisės principais. Jeigu ginčo šalių paaiškinimų arba pateiktų kitų įrodymų nepakanka ir šalys jų nepateikia per Lietuvos banko nustatytą terminą, Lietuvos bankas sprendimą priima atsižvelgdamas į turimus įrodymus.“

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, jog eksperto išvados duomenys neprieštarauja kitiems žalos byloje esantiems įrodymams ir išplaukia iš tyrimo eigos, nes ekspertas vertino visas nustatytas eismo įvykio faktines aplinkybes. Atsižvelgiant į tai ir įvertinus aplinkybę, kad eksperto išvada parengta specialiųjų žinių ir ilgametę eksperto darbo patirtį turinčio specialisto, pažymėtina, kad objektyviais įrodymais nepagrįsti pareiškėjo atstovo paaiškinimai apie eksperto išvados nepatikimumą negali paneigti eksperto išvadoje

²Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2015 m. birželio 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-386-469/2015.

nurodytų duomenų teisingumo. Pareiškėjo atstovas, siekdamas nuginčyti eksperto išvados duomenis, Lietuvos bankui turėjo pateikti eismo įvykio aplinkybių tyrimo eksperto kvalifikaciją arba atitinkamos srities specialiųjų žinių turinčio asmens atliktą 2019 m. rugpjūčio 9 d. eismo įvykio aplinkybių techninio pobūdžio vertinimą arba kitus įrodymus, kurie leistų suabejoti eksperto išvados įrodomąja galia ir patikimumu. Kadangi Lietuvos bankui nebuvo pateikta eksperto išvados duomenis paneigiančių objektyvių įrodymų, darytina išvada, kad draudiko surinkti faktiniai duomenys nesudaro pagrindo abejoti draudiko eksperto padarytomis išvadomis.

Civilinėje teisėje faktų įrodomumo problema spėjama remiantis tikimybių pusiausvyros principu, t. y. faktas gali būti pripažintas įrodytu, jei šalies, kuri juo remiasi, pateikti įrodymai leidžia daryti labiau tikėtiną išvadą, kad jis yra, nei kad jo nėra³. Nagrinėjamu atveju Lietuvos bankui pateikti įrodymai suteikia pagrindą teigti, kad pareiškėjas draudikui suteikė klaidingą informaciją apie 2019 m. rugpjūčio 9 d. eismo įvykio kilimo aplinkybes, taigi siekė neteisėtu būdu gauti draudimo išmoką.

Kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, jog draudimo sutartis yra fiduciarinė, t. y. grindžiama jos šalių didžiausio tarpusavio pasitikėjimo principu (lot. *uberrimae fidei*)⁴. Dėl to šalys privalo būti viena kitai absoliučiai atviros ir atskleisti viena kitai visą informaciją, kuri gali būti reikšminga šiai sutarčiai sudaryti bei jos sąlygoms nustatyti ir vykdyti. Draudimo santykių ypatumai lemia šių santykių dalyvių pareigą ypač glaudžiai bendradarbiauti ir kooperuotis, padedant įgyvendinti vienas kitam savo teises bei vykdyti pareigas (Civilinio kodekso 6.38 straipsnio 3 dalis). Taisyklių Bendrųjų draudimo sąlygų 2.1.2 papunktyje nurodyta, kad, prieš sudarydamas draudimo sutartį, draudėjas privalo suteikti draudikui visą žinomą informaciją apie aplinkybes, galinčias turėti esminės įtakos draudžiamąjį įvykio atsitikimo tikimybei ir šio įvykio galimų nuostolių dydžiui (draudimo rizikai).

Aplinkybė, kad ekspertas išvadoje nurodo, jog dėl kontakto su medžiu galėjo atsirasti automobilio apgadinimai, detalizuoti šios išvados 2.3.3 papunktyje, nepaneigia fakto, kad, esant sąlygoms pagal šalių sudarytą transporto priemonių draudimo sutartį įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, draudikas turi teisę atsisakyti mokėti draudimo išmoką. Nagrinėjamų aplinkybių kontekste būtina atkreipti dėmesį, kad pareiškėjas eismo įvykio dalyvio anketoje nurodė draudikui, kad apdraustas automobilis iki 2019 m. rugpjūčio 9 d. eismo įvykio nebuvo patekęs į kitus eismo įvykius, nors šią aplinkybę paneigia eksperto išvadoje konstatuotos aplinkybės. Tai suponuoja išvadą, kad pareiškėjas prieš sudarydamas su draudiku transporto priemonių draudimo sutartį nesilaikė teisės aktuose ir šią sutartį sudarančių Taisyklių sąlygose įtvirtintos pareigos atskleisti draudikui visą žinomą informaciją apie aplinkybes, galinčias turėti esminės įtakos draudžiamąjį įvykio atsitikimo tikimybei ir šio įvykio galimų nuostolių dydžiui. Kaip buvo nurodyta pirmiau, klaidingų duomenų apie įvykį, kuris gali būti pripažintas draudžiamuoju, jo padarinius pateikimas draudikui, kaip ir kiti neteisėti būdai gauti draudimo išmoką laikytini Taisyklių I dalies 5.6 papunktyje įtvirtinta įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju įvykiu sąlyga. Todėl, vadovaujantis ginčo byloje esančiais ir pirmiau analizuotais įrodymais bei nustatytais aplinkybėmis, darytina išvada, kad draudikas priėmė pagrįstą sprendimą atsisakyti pareiškėjui mokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo automobiliui dėl 2019 m. rugpjūčio 9 d. įvykio padarytą žalą. Atsižvelgiant į tai, pareiškėjo atstovo pateiktas reikalavimas pirmiau minėtą eismo įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti pareiškėjui draudimo išmoką yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo A. B. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. rugpjūčio 25 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-304/2008; 2008 m. kovo 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-187/2008; 2004 m. spalio 4 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-513/2004.

⁴Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2001 m. birželio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-7-397/2001; 2008 m. lapkričio 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-518/2008.

neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius